

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА на специалност БЪЛГАРСКА ФИЛОЛОГИЯ

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.1. Филология

Образователно-квалификационна степен: Бакалавър

Професионална квалификация: Филолог

Квалификационната характеристика на завършилите специалност Българска филология в образователно-квалификационна степен “бакалавър”, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбите за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалности, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител”, Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, Националната квалификационна рамка на Република България, Националната класификация на професиите и длъжностите, Постановление №125 от 24.06.2002 г. за утвърждаване Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления.

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

ЦЕЛИ

Българска филология е широкопрофилна специалност, предназначена да подготвя квалифицирани кадри за всички области на съвременния социален живот, които изискват приложение на висше филологическо българистично образование.

ЗАДАЧИ

1. Изграждане на адекватна професионална и научна среда за обучение на бъдещите филолози
2. Използване на съвременни методи за обучение, съобразени с водещите практики в страната и чужбина
3. Изработване на учебна документация, отговаряща на съвременните тенденции във филологическите изследвания и педагогическата практика
4. Осигуряване на възможност за включване на студентите в научна и художественотворческа дейност и научно ръководство на тяхната изследователска активност
5. Осигуряване на възможност за междууниверситетска и международна мобилност
6. Съвременно информационно осигуряване на учебния процес

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

В рамките на специалността Българска филология се осъществява учебна дейност по множество задължителни, избираеми и факултативни дисциплини. Задължителният блок включва дисциплините, изграждащи теоретичната база от знания по специалността: това са общофилологически и специализиращи дисциплини с езиков, литературоведски и културологичен профил. Избираемите и факултативните дисциплини от учебния план обогатяват подготовката на студентите, като им предоставят знания по специфични, актуални проблеми на лингвистичната и литературната наука. Списъкът с избираеми и факултативни дисциплини в рамките на Факултета по хуманитарни науки се актуализира ежегодно.

Чрез мащабен блок от педагогически, психологически и методически дисциплини, изучавани в теоретичен и практически план, се дава възможност на студентите да придобият и педагогическа правоспособност. Обучението приключва с полагане на практико-приложен държавен изпит. Завършилите получават професионалната квалификация “учител по български език и литература”.

Наред с изучаването на Българска филология студентите могат да завършат и друга специалност от съществуващите в Шуменския университет като втора специалност.

В съответствие с личните си интереси студентите от специалност Българска филология могат да посещават и занятията в други специалности на Факултета и Университета, като според действащата система за натрупване и трансфер на кредити тези дисциплини им се признават като факултативни.

В рамките на своето следване студентите от специалността могат да преминават частично обучение в други висши училища в страната и чужбина, като дисциплините, по които са били обучавани: 1) се приравняват към сходни задължителни дисциплини в учебния план; 2) се признават като избираеми, ако са в тематиката на направлението, или 3) се интерпретират като факултативни в останалите случаи.

1. Област и обхват на знанията

Преподаването на специалността Българска филология в Шуменския университет изцяло се вписва в традициите на изучаването ѝ във всички сродни университети в страната. Същевременно обаче то има и собствени специфики, свързани с определени исторически, културни и демографски особености на района. В образованието по специалността се поставя характерен акцент върху медиевистичната проблематика с оглед на културно-историческата важност на Преславското книжовно средище. Втори специфичен акцент в преподаването на специалността е свързан с периода на Възраждането и на ролята на Шумен като един от първите центрове на възрожденската култура, просвета и книжовност. Мисията на Шуменския университет във връзка с особения културно-исторически и демографски облик на района налага трета характерна черта на образованието по Българска филология. Тук студентите специално се подготвят да прилагат получените знания в обстановка на двуезичие и да преподават в училища със смесен етнически състав.

Студентите получават фундаментална подготовка по теория на езика и литературата, по история на българската литература и западноевропейските и руската литератури, по български фолклор и диалектология; знания за историческия развой и съвременното състояние на българския език и др. Специализираща подготовка студентите могат да получат в областите на езиковата и литературната медиевистика, етнокултурата, сравнителното литературознание, епиграфиката, общата и лингвистичната семиотика, прагматиката, философията, естетиката, историята на религиите и др. Като направления за допълнителна подготовка могат да се избират

дисциплини като история на България, етнография, история на българската култура, реторика, компютърна текстообработка и др.

Завършилите ОКС "бакалавър", специалност "Българска филология" трябва да притежават интегративни и интердисциплинарни знания:

- задълбочена теоретична и фактологична подготовка по фундаменталните дисциплини в областта на езикознанието и литературната наука;
- специализирана осведоменост в отделни частни сфери на филологическото познание, свързани с взаимоотношенията на езика и литературата с други исторически, културни и социални феномени;
- висока общофилологическа култура и нормативно издържана компетенция, която да залегне в основата на изграждането на комуникативни умения и навици, приспособими към спецификата на общуването в различни социални сфери.

2. Област и обхват на уменията

Завършилите специалността "Българска филология" притежават умения:

- да прилагат получените теоретични знания в практиката на лингвистичния и литературния анализ;
- за адаптивност в съответствие с изменящите се условия при реализацията на бъдещите специалисти;
- за самостоятелна професионална работа и за работа в екип;
- да съставят, редактират, анотират, реферират, интерпретират и оценяват различни видове текстове;
- да притежават умения за публична речева изява в писмен и устен вид.

Придобиващите по желание професионалната квалификация "учител по български език и литература" трябва да отговарят и на следните **допълнителни изисквания** с оглед на компетенциите и уменията:

- да притежават задълбочени познания по дидактика на родноезиковото и литературното образование;
- да могат да адаптират филологическите знания към спецификата на различни видове училища и образователни степени;
- да умеят да се справят с решаването на практически дидактически задачи в конкретни учебни ситуации;
- да умеят да използват съвременни, възрастово съобразени психолого-педагогически подходи;
- да умеят да преподават в класове със смесен етнически състав и с различна степен на владеене на българския език;
- да умеят да адаптират общите си комуникативни умения към специфичните условия на педагогическия курс.

3. Компетентности

След завършване на специалността "Българска филология" студентите притежават следните компетентности:

3.1. Личности компетентности

- нагласа за поддържане на богата обща култура и широка осведоменост за новостите в областта на българските език, литература, култура;
- изградено умение за по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване;
- изградена професионална мотивираност по отношение на бъдещата професия и реализация;

- развито аналитично мислене и критична оценъчност, бърза ориентация в ситуация на свръхинформираност и многопосочност, умения за боравене с различни информационни източници в динамична среда;
- формирана култура на общуване и информационно посредничество при спазване на общочовешките ценности и етични норми;
- умения за работа в екип;
- прилагане в практиката на знания от различни области с интегративен и интердисциплинарен характер.

3.2. Професионални компетентности

Завършилите специалност "Българска филология" могат да:

- осъществяват професионална практическа дейност на експерт филолог във всички видове институти и организации;
- интегрират знания и умения в опита си на практика като гаранция за ефективно упражняване на позицията на професионален посредник в сферата на филологията;
- усъвършенстват организацията на собствената си дейност и условия на труд, като разширяват възможностите за обмяна на опит в рамките на професионалната си сфера на дейност;
- прилагат познания и компетенции от различни сфери на обществения живот в работата си и при работа в екип;
- спазват нормативните, професионалните и етичните стандарти на организацията, за която работи;
- работят с непрекъснато развиващите се и променящи се технологии и адекватно адаптират професионалната си компетентност във връзка с изменящите се от това условия на труд.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Получилите образователно-квалификационна степен "бакалавър" могат да се реализират професионално в множество социални сфери: в областта на средствата за масова комуникация, в издателската практика, библиотечното, музейното и читалищното дело, в пресслужби и служби за връзка с обществеността, в административните служби на различни институции и звена, в сферата на рекламата, архивистиката и др. Те могат да работят като журналисти, редактори, говорители, коректори, стилисти, сценаристи, драматурзи, продуценти, библиотекари, музейни и читалищни деятели, административни служители и ръководители, съветници по въпросите на езика, литературата и културата и т. н.

Бакалаврите с педагогическа правоспособност **могат да работят** освен като преподаватели по български език и литература в общообразователните български училища в страната и в чужбина, така и като преподаватели във всички училища със специални профили, като преподаватели по български език в курсове за чужденци и др. Освен като учители, те могат да се реализират и като административни ръководители и експерти в сферата на средното образование.

Завършилите студенти, придобили педагогическа правоспособност, могат да работят като учители в общообразователни училища в страната и в чужбина.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР“ ПО СПЕЦИАЛНОСТ „БЪЛГАРСКА ФИЛОЛОГИЯ“

Степента се придобива с 4-годишен курс на обучение (8 семестъра), с натрупване на общо 240 кредита, според утвърдения учебен план.

Форма на обучение: редовна и задочна

ДИПЛОМИРАНЕ

Първи вариант 1. Държавен изпит по български език – писмен; 2. Държавен изпит по литература – устен

Втори вариант 1. Държавен изпит по литература – писмен; 2. Държавен изпит по български език – устен

Трети вариант 1. Държавен изпит по български език – писмен; 2. Защита на дипломна работа по литература

Трети вариант 1. Държавен изпит по литература – писмен; 2. Защита на дипломна работа по български език

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилите специалността "Българска филология" с ОКС "бакалавър" могат:

- да придобият правоспособност за учител по български език или литература;
- да продължат образованието си в ОКС "магистър";
- да продължат образованието си в ОНС "доктор" (след ОКС "магистър");
- да получат второ или ново висше образование;
- да участват в различни форми на продължаващо обучение, на образование през целия живот.